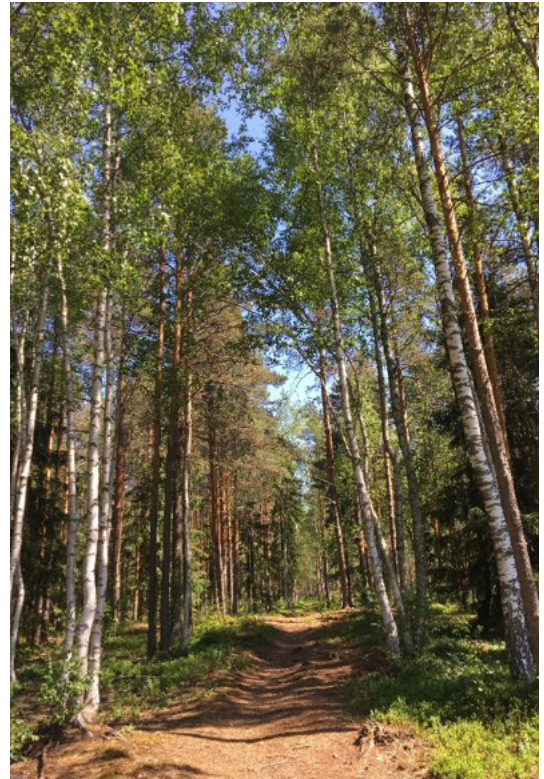

Pieniä ja suuria askeleita kohti resurssiviisautta

Riihimäellä on tehty pitkäjänteistä ympäristötyötä, jota raamittaa ympäristöjärjestelmä. Sen ytimenä on valtuuston hyväksymä ympäristöpolitiikka, joka ohjaa kaupungin suuntaa kohti resurssiviisasta kaupunkia. Ympäristöpolitiikka sisältää myös toimenpideohjelman vastuutahoineen. Riihimäen kaupunki kantaa ympäristövastuunsa levein hartein, sillä koko kaupungin organisaation kattavan ympäristöjärjestelmän avulla tuodaan ympäristön tilan havainnointi ja seuranta sekä toimenpiteet koko organisaatioon, kaikille portaille näkyväksi ja toimenpiteisiin osallistavaksi. Riihimäen kaupunki pyrkii lisäämään alueensa asukkaiden ja toimijoiden ympäristötietoisuutta sekä ympäristövastuullisuutta käytössään olevin keinoin. Jokapäiväisillä arjen pienillä valinnoilla ja teoilla sekä isommilla, pitkäjänteisillä ja suunnitelmallisilla askeleilla Riihimäellä suunnataan kohti kestävämpää maailmaa.

Tämä julkaisu on tiivistelmä Riihimäen kaupungin vuoden 2020 ympäristöraportista, jossa esitellään kaupungin ympäristötyötä ja ajankohtaista tietoa Riihimäen ympäristön tilasta. Tähän julkaisuun on lisäksi koottu vinkkejä siitä, miten jokainen riihimäkeläinen voi omalta osaltaan tehdä ympäristötietoisia valintoja arjessaan. Riihimäen kaupungin ympäristöraportteihin voi tutustua ympäristönsuojelun verkkosivuilla.

YMPÄRISTÖPOLITIikka JA YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ

Riihimäen kaupungin ympäristön hyväksi tehtävät toimet koordinoidaan ympäristöjärjestelmän avulla. Toimintaa ohjaavat ympäristöpolitiikka ja siinä määritelty päämäärät, jotka vahvistetaan valtuustokausittain. Riihimäen ympäristöpolitiikka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa elokuussa 2018. Hallintokunnat ottavat ympäristöpolitiikan huomioon kaikessa toiminnassaan. Ympäristöpolitiikan toteutumista seurataan ja raportoidaan vuosittain kaupunginvaltuustolle.

Riihimäen kaupungin resurssiviisauden päämäärät:

1. Hiilineutraali energiantuotanto ja -kulutus
2. Kestävä liikkuminen ja ekotehokas kaupunkirakenne
3. Luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous
4. Monimuotoinen luonto ja viihtyisä elinympäristö
5. Vastuullinen riihimäkeläinen

Vatsianjärvi tulopuro

HIILINEUTRAALI ENERGiantuotanto JA -KULUTUS

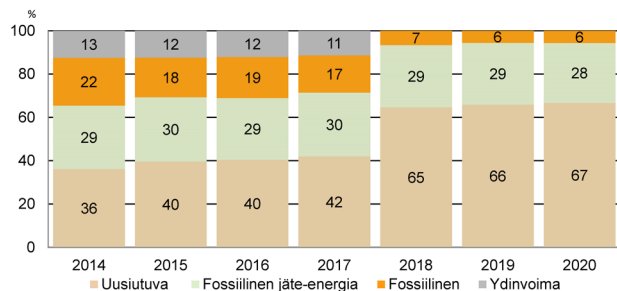
Fisu-verkoston edelläkävijäkuntana Riihimäki on sitoutunut tavoittelemaan resurssiviisautta, päästöttömyyttä, jätteettömyyttä ja kestävää luonnonvarojen kulutusta. Yksi merkittävä askel kohti tavoitteita on energiantuotannon ja -kulutuksen muuntaminen mahdollisimman vähäpäästöiseksi.

Kaupungin toiminnassa hiilineutraalia energiantuotantoa ja -kulutusta tavoitellaan säästämällä sähköä ja lämpöä, huomioimalla energiatehokkuus kiinteistöjen korjauksissa ja uudisrakentamisessa, parantamalla tilatehokkuutta, lisäämällä uusiutuvan energian osuutta energianhankinnassa ja vähentämällä fossiilisten polttoaineiden käyttöä sekä uusimalla katuvalaistusta energiatehokkaammaksi.

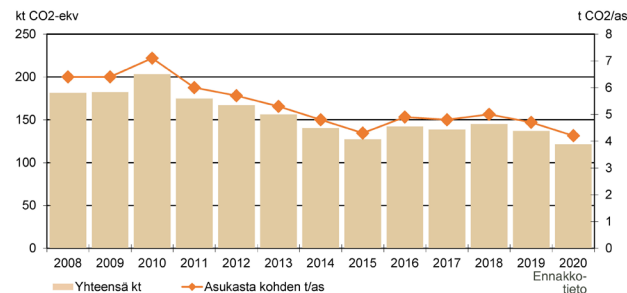
Vuoden 2020 tilanne ympäristöpolitiikan tavoitteisiin verraten:

- ✓ Riihimäen kasvihuonekaasupäästöt vähenivät vuonna 2020 alemmas kuin koskaan CO2-raportin laskentahistorian aikana. Tavoitteena on 80% päästövähennys vuoteen 2007 verrattuna vuonna 2030 ja päästöttömyys vuonna 2050.
- ✓ Uusiutuvan energian osuus kaupungin rakennusten kokonaisenergiankulutuksesta (sähkö ja lämpö) on 67%. Ympäristöpolitiikassa esitetty tavoite vuodelle 2030 on 80%.

Kaupungin julkisten rakennusten energiaosuudet

Riihimäen kasvihuonekaasupäästöt

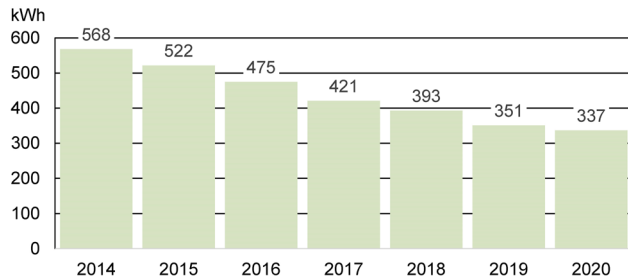

Kaupungin julkisten rakennusten energiankulutuksesta jo 67% on uusiutuvaa. Kaukolämmön tuotannon jätteenpoltosta puolet oletetaan olevan uusiutuvaa ja puolet fossiilista energiaa. Vielä on kuitenkin muutosta tehtävänä, sillä tavoitteena on kattaa uusiutuvalla energialla vähintään 80 % energiankulutuksesta.

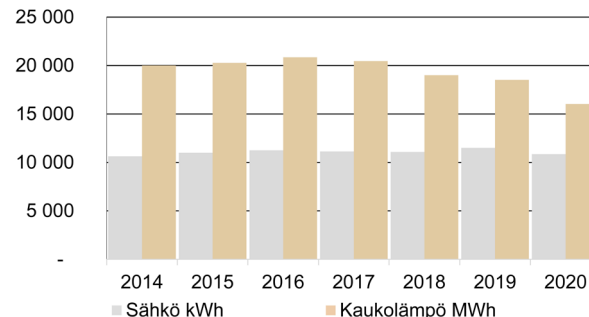
Kasvihuonekaasupäästöt ovat pitkään pysytelleet samalla tasolla, mutta pandemian aiheuttamat muutokset (mm. tilojen sulkeminen, liikenteen väheneminen) saivat päästöt notkahtamaan alaspäin. Vielä on kuitenkin paljon matkaa tavoitteeseen.

Katuvalojen valaisinkohtainen sähkönkulutus vuodessa

Katuvalaisinten energiatehokkuutta on parannettu suunnitelmallisella saneeraustyöllä vuodesta 2009 lähtien. Kymmenen vuoden aikajänteellä, 2010–2020 katuvalojen energiankulutus on pienentynyt noin 48 %. Katuvalaisinten kokonaismäärä on samana aikana kasvanut 6,4 %.

Sähkö ja lämmön kulutus kaupungin kiinteistöissä

Sähkön kulutus pieneni edellisestä vuodesta 6 % ja lämmön kulutus 9 %. Tilojen sulkemiset koronapandemian vuoksi, etätyöskentely sekä lämmin talvi näkyvät energiankulutuksen pienemisenä. Vuonna 2020 asennettiin aurinkosähköjärjestelmä lukioon. Jo aiemmin aurinkosähköä on tuotettu ja hyödynnetty 4 kiinteistössä.

Kuluttajien energianeuvonta

Maakuntien energianeuvojilta saa maksutonta opastusta taloyhtiöiden ja kotitalouksien energia-asioissa. Vastauksia saat esimerkiksi lämmitysjärjestelmän valintaa, uusiutuvan energian käyttöä, energiatehokkuuden parantamista tai tukimahdollisuuksia koskeissa kysymyksissä.

Energianeuvojat tavoitat myös sosiaalisen median kanavissa Asiaa energiasta –sivuilla ([Facebook](#) ja [Instagram @asiaaenergiasta](#)).

Lisätietoa: https://www.motiva.fi/koti_ja_asuminen/kuluttajien_energianeuvonta

KESTÄVÄ LIKKUMINEN JA EKOTEHOKAS KAUPUNKIRAKENNE

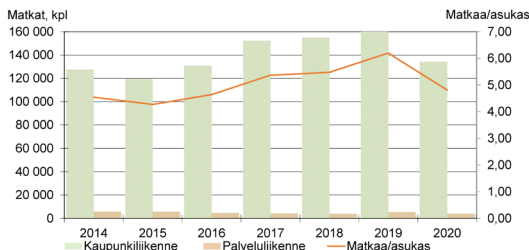
Riihimäen tiivis ja eheä kaupunkirakenne antaa hyvät mahdollisuudet kevyelle liikenteelle ja kestäväan elämäntapaan. Maankäyttö, liikennejärjestelmä ja kaavoitus vaikuttavat ympäristön tilaan, kaupungin alueella syntyviin päästöihin sekä asukkaiden hyvinvointiin ja edellytyksiin elää ympäristössä säästävästi. Tulevaisuudessa tähtäin on päästöttömässä liikenteessä ja resurssiviisaassa liikkumisessa.

Kaupungin toiminnassa kestävää liikkumista edistetään maankäytön ja liikenteen suunnittelulla, edistämällä etätyötä, keskittämällä kuljetuksia ja kehittämällä kevyen liikenteen väyliä. Ekologisesti kestävä ja toimiva yhdyskuntarakenne on yksi Riihimäki-strategian päämäärästä, joka otetaan huomioon myös yleiskaavatyössä.

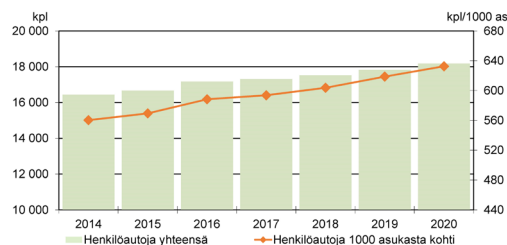
Vuoden 2020 tilanne ympäristöpolitiikan tavoitteisiin verraten:

- ✓ Rautatieasemasta 3 km säteellä asui 94 % riihimäkeläisistä vuonna 2020. Tavoite vuodelle 2030 on 95 %.
- ✓ Ajoneuvojen määrä asukasta kohden kasvoi edelleen. Tavoitteena olisi kääntää suunta laskuun ja vähentää liikennetarvetta.
- ✓ Paikallisliikenteen matkojen määrä notkahti alaspäin koronapandemian vuoksi. Tavoitteena on kasvattaa paikallisliikenteen matkojen määrää 60 % vuodesta 2011 vuoteen 2030.

Paikallisliikenteessä tehdyt matkat

Henkilöautojen määrä Riihimäellä

Paikallisliikenteessä tehtyjen matkojen määrä väheni koronapandemian vuoksi. Vuonna 2020 matkoja tehtiin vain noin 4,5 % enemmän kuin vuonna 2011, kun vuonna 2019 matkoja tehtiin 35 % enemmän kuin vuonna 2011.

Henkilöautojen määrä Riihimäellä jatkoi kasvuaan.

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KULUTUS JA KIERTOTALOUS

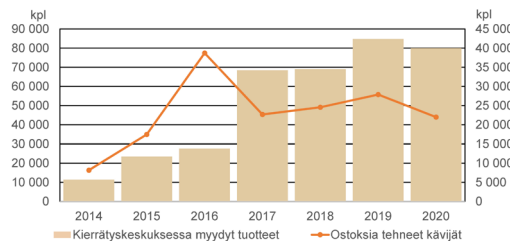
Ympäristön hyvinvointi on perusta ihmisen hyvinvoinnille. Luonnon ihmiselle tarjoamat monimuotoiset hyödyt, kuten raaka-aineet, veden, ravinteiden ja ilman kiertokulku sekä virkistäytyminen ovat ihmisten hyvinvoinnin kannalta mittaamattoman arvokkaita ja niitä on hyödynnettävä kestävästi. Tällä hetkellä luonnonvarojen kulutus on kestäväntöntä: jos kaikki maailman ihmiset kuluttaisivat luonnonvaroja kuten suomalaiset, tarvitsisimme 3,5 maapalloa tuottamaan tarvittavat luonnonvarat.

Kaupungin toiminnassa luonnonvarojen kulutusta pyritään hillitsemään ja kuluttamaan kestävästi. Toimenpiteinä ovat muun muassa huomioimalla ympäristövaikutukset hankinnoissa, suosimalla uudelleenkäyttöä, hyödyntämällä kierrätysmateriaalia, säästämällä paperia, ehkäisemällä jätteen syntyä ja lajittelemalla jätteet.

Vuoden 2020 tilanne ympäristöpolitiikan tavoitteisiin verraten:

- ✓ Kiertotalouden opetussuunnitelma laadittiin ja kaikissa kouluissa on kiertotalouden vastuupettaja. Tavoitteena on kehittyä kiertotalouden edelläkävijäkaupungiksi.
- ✓ Järjestetyn jätteenkeräyksen jätemäärä on tavoitteen mukaisesti alle vuoden 2000 tason.

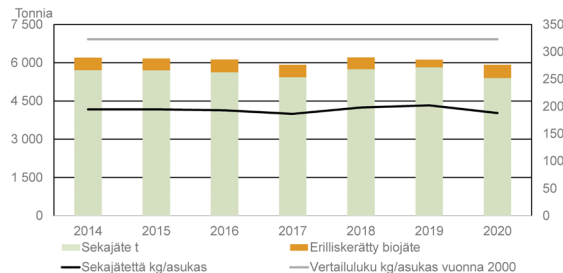
Kierrätyskeskuksen asiakkaiden ja myytyjen tavaroiden määrä

Kierrätyskeskuksessa myytyjen tavaroiden määrä laski hieman, suurimpana syynä koronapandemian aiheuttamat sulkuajat sekä puistikirppisten peruuntuminen. Myynti oli kuitenkin erittäin hyvä tilanteen huomioiden.

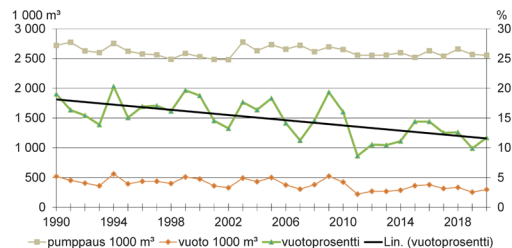
Riihimäen järjestetyn jätteenkeräyksen jätemäärät

Sekajätteen määrä pieneni ja myös jätemäärä asukasta kohden kääntyi lupaavaan laskusuuntaan. Riihimäen tavoitteena on jätteettömyys, jolloin sekajätettä ei tuoteta lainkaan.

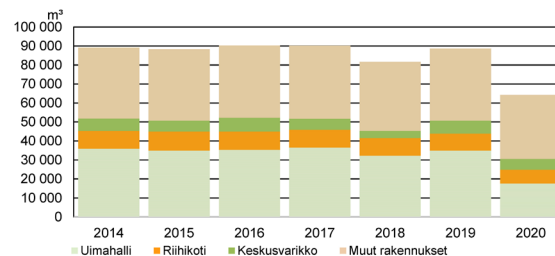

Vesijohtoverkostoon pumpattu vesi, vuotovesi, vuotoprosentti ja vuotoprosentin kehittyminen

Vesijohtoverkoston vuotoveden määrä kasvoi vuonna 2020. Pitkällä aikavälillä vuotoveden määrä on merkittävästi vähentynyt. Verkostoon pumpattu vesi, joka vuotaa pois, on turhaan kulutettua raaka-ainetta, energiaa, työtä ja muita resursseja.

Veden kulutus

Riihimäen kaupungin julkisten kiinteistöjen veden kulutus laski merkittävästi. Suurimpana syynä tälle ovat koronapandemian vuoksi tapahtuneet tilojen sulkemiset.

Lainaa, korjaa ja kierrätä

Jokainen kuormittaa omalla toiminnallaan ympäristöä. Asuminen, liikkuminen, syöminen ja muut jokapäiväiset välttämättömyydet kuluttavat luonnonvaroja ja energiaa. Siihen, kuinka suuri on jälkeemme jättämä ekologinen jalanjälki, voimme vaikuttaa omilla valinnoillamme. Lainaaminen, korjaaminen ja kierrättäminen ovat avainasioita, joita jokainen voi tehdä omassa arjessaan. Hyödynnä kirjastoa ja kierrätyskeskusta, vuokraa tavarat joita tarvitset harvoin, korjaa rikki mennyt ja arvosta sitä mitä sinulla on.

Lue lisää kestävästä kuluttamisesta ja katso listaus Riihimäen kestävistä palveluista:

<https://www.riihimaki.fi/palvelut/ymparisto/resurssiviisas-riihimaki/kestava-elama-ja-ekoarki/kestava-kuluttaminen/>

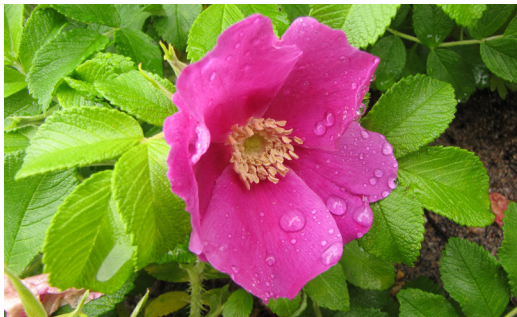
MONIMUOTOINEN LUONTO JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

Turvallinen, monipuolinen, viihtyisä ja luontoarvoiltaan rikas elinympäristö on tärkeä osa elinvoimaista kaupunkia. Luonto on tärkeä myös retki- ja oppimisympäristönä sekä varhaiskasvatuksessa että perusopetuksessa. Lähellä sijaitseva monimuotoinen luonto ja toimivat, viihtyisät ulkoiluolosuhteet tuovat terveyttä ja viihtyisyyttä asukkaille.

Kaupungin toiminnoissa monimuotoista luontoa voidaan ylläpitää ja parantaa hyödyntämällä seurantatietoa päätöksenteossa, huomioimalla ekosysteemit suunnittelussa, säilyttämällä ja parantamalla ekologisia yhteyksiä, vaalimalla ja hoitamalla viherverkostoa sekä valitsemalla kasvisto monimuotoisuutta tukevaksi, kestäväällä jatkuvan kasvun periaatteiden metsänhoidolla sekä tukemalla arvokkaiden luontokohteiden suojelua.

Vuoden 2020 tilanne ympäristöpolitiikan tavoitteisiin verraten:

- ✓ Luonnonsuojelualueiden pinta-ala on 2,06 % maa-alasta. Tavoite on 4 %.
- ✓ Monimuotoisuutta on lisätty niitty- ja ketokasvillisuudella. Vieraslajien torjuminen on ollut aktiivista Viekas-hankkeen ja osallistuvan budjetoinnin avulla. Tavoitteena on terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja luontoarvoiltaan rikas elinympäristö.

Kurtturuusu on kansallisesti haitallinen vieraslaji, jonka kasvatus on kiellettyä 1.6.2022 alkaen. Kurtturuusun torjunta alkaa pensaan leikkaamisella tyveä myöten, jonka jälkeen juurakko kaivetaan kokonaan pois maasta. Toisena vaihtoehtona on näännyttäminen, jossa kaikki uudet vihreät versot katkaistaan irti 2-4 kertaa kasvukauden aikana 3-4 vuoden ajan. Kolmas vaihtoehto on peittäminen, jolloin kasvuston alasleikkaamisen jälkeen se peitetään maahan kiinnitetyllä tukevalla pressulla 2-3 vuodeksi. Reunoilta puskevat versot kiskotaan pois. Lisätietoa kurtturuususta ja hävitysohjeita: <https://vieraslajit.fi/lajit/MX.38815>

Tule mukaan torjumaan vieraslajeja!

Suomessa esiintyviä haitallisia vieraslajeja ovat muun muassa espanjansiruetana, jättipalsami, jättiputki, lupiini ja kurtturuusu. Osoitteesta vieraslajit.fi löytyy ohjeita tunnistamiseen ja hävittämiseen. Torju omalta pihalta haitalliset vieraslajit ja estä niiden leviäminen ympäristöön. Voit myös osallistua kaupungin omistamilla maa-alueilla vieraslajitorjuntaan vaikka kävelylenkeillä. Inspiraatiota voit katsoa sosiaalisesta mediasta tunnisteella #soolotal-koot.

Lisätietoa:

<http://vieraslajit.fi>

VASTUULLINEN RIIHIMÄKELÄINEN

Ympäristökasvatuksella ja -viestinnällä pyritään lisäämään Riihimäen asukkaiden, yritysten ja muiden toimijoiden, päätöksentekijöiden sekä kaupungin työntekijöiden ympäristövastuullisuutta ja sitoutumista ympäristöasioista huolehtimiseen. Riihimäkeläisten mahdollisuudet ja pyrkimykset kestävämpään elämäntapaan ja pienempään ekologiseen jalanjälkeen lisääntyvät tiedon kasvaessa.

Kaupungin toiminnassa riihimäkeläisten ympäristötietoisuutta ja vastuullisuutta edistetään ympäristökasvatuksella varhaiskasvatuksen, koulujen ja nuorisotyön toiminnan osana, ympäristövastuullisia käytäntöjä edistävällä ekotukitoiminnalla, Siisti Riksu -toiminnoilla, KERI-verkostolla, edistämällä Reilua kauppaa sekä ympäristöviestinnällä ja tiedottamisella.

Vuoden 2020 tilanne ympäristöpolitiikan tavoitteisiin verraten:

- ✓ Riihimäkeläisen ekologinen jalanjälki on kasvanut vuosi vuodelta. Tavoitteena vuodelle 2030 on 30 % pienempi ekologinen jalanjälki kuin vuonna 2010.
- ✓ Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat lisääntyneet. Osallistuva budjetointi on tuonut monta hyvää ympäristön tilaa kohentavaa toimenpidettä.
- ✓ Kiertotalousopetus parantaa lasten ja nuorten tietoisuutta, mikä lisää mahdollisuuksia kestävämpään elämäntapaan.

Liity mukaan KERI-verkostoon!

Kestävän elämän Riihimäki (KERI) on verkosto, jossa kokoamme kestävästä elämäntavoista kiinnostuneet ihmiset yhteen ja jaamme tietoa. Lisätietoa: <https://www.riihimaki.fi/palvelut/ymparisto/resurssiviisas-riihimaki/kestava-ela-ma-ja-ekoarki/>

Suosi Reilua kauppaa

Reilun kaupan järjestelmä on luotu parantamaan kehitysmaiden pienviljelijöiden ja suurtilojen työntekijöiden asemaa kansainvälisessä kaupassa. Suomalaisille kuluttajille Reilun kaupan merkki tarjoaa mahdollisuuden vaikuttaa positiivisesti kehitysmaissa asuvien ihmisten elämään. Riihimäki Reilun kaupan kaupunkina on sitoutunut edistämään Reilua kauppaa omissa hankinnoissaan.

Lisätietoa: www.riihimaki.fi/reilukauppa

Riihimäen ympäristön tila

Riihimäen ympäristön tilassa ei ole viime vuosina tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kuitenkin ympäristön tilan parantaminen ja hyvän tilan ylläpitäminen edellyttää jatkuvaa työtä ja vastuullisuutta kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa.

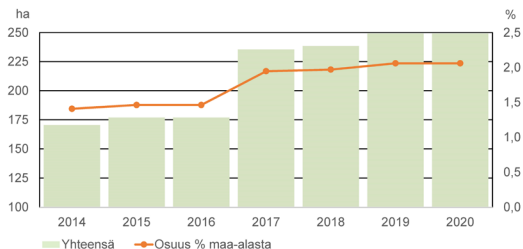
Riihimäki on tiivis kaupunki, jossa 94 % kaupunkilaisista asuu kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta. Kaupunkiluonnon elinvoimaisuus ja biodiversiteetti edellyttävät riittävän laajoja, yhtenäisiä viheralueita sekä yhteyksiä myös tiiviin kaupunkirakenteen sisällä.

Kasvihuonekaasupäästöjä seurataan säännöllisesti CO2-raportissa, jonka linkki on ympäristönsuojelun nettisivuilla. Kasvihuonekaasupäästöjen kehitys on pitkällä aikavälillä laskeva mutta päästöjen pieneneminen on hidasta. Koronapandemia toi päästökehitykseen selvän notkahduksen alaspäin, joten suunta on oikea.

Riihimäen pienvesiselvitys valmistui vuonna 2020. Selvityksessä kartoitettiin Riihimäen pienvedet, inventoitiin pienvesistä olemassa oleva tieto ja määritettiin valuma-alueet. Työssä myös tunnistettiin arvokkaat pienvedet, esitettiin tarvittavia ennallistamistoimia sekä hulevesien hallinnassa huomioon otettavia asioita. Tuotettua aineistoa hyödynnetään jatkossa esimerkiksi luonnonsuojeluohjelman laadinnassa ja toteutuksessa, maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa, hulevesien hallinnan suunnittelussa sekä virkistysalueiden suunnittelussa.

Riihimäen ympäristön tilaa esittelevä raportti on julkaistu 5–10 vuoden välein. Tuorein raportti ”Riihimäen kaupungin ympäristön tila 2017” ilmestyi alkuvuodesta 2019. Raportti löytyy ympäristönsuojeluyksikön verkkosivuilta.

Suojellut luontotyytit ja luonnonsuojelualueet

Luonnonsuojelualueiden pinta-ala pysyi edellisvuoden tasolla. Luonnonsuojelualueita ja suojeltuja luontotyypejä on 2,06 % maa-alasta.

Vatsianjärvi tulopuro

Katse tulevaan!

Riihimäen kaupungin pitkä ja järjestelmällinen työ ympäristön hyväksi jatkuu. Tulevina vuosina tärkeitä painopisteitä ovat ilmastomuutoksen vaikutusten vähentäminen, luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien parantaminen, ympäristövastuullisuuden ja ympäristön tilan parantaminen sekä laadukkaan ja luotettavan ympäristötiedon kerääminen päätöksenteon tueksi ja kaupungin kehittämiseksi ekologisesti kestävästi.

Riihimäen kaupunki pyrkii lisäämään alueensa asukkaiden ja toimijoiden ympäristötietoisuutta sekä ympäristövastuullisuutta käytöseen olevin keinoin. Jokapäiväisillä arjen pienillä valinnoilla ja teoilla sekä isommilla, pitkäjänteisillä ja suunnitelmallisilla askeleilla Riihimäellä suunnataan kohti kestävämpää maailmaa.

On tärkeää,
että koko kaupunkiorganisaatio,
kaikki sidosryhmät ja jokainen riihimäkeläinen
ovat mukana työssä
ympäristön hyväksi!

Kuvaaja: Jenniina Nummela